

När Flintull Lass fick Nisis Kisti

Giftermål har alltid skett inom det egna ståndet, och ingen inom den släktgren det här gäller, har gift sig med en utlänning eller utsocknes. Det fanns ett talesätt att *grannär bruk int djänn byt ästum* ”grannar brukar ej gärna byta hästar,” vilket betyder att grannar bruka ej gifta sig med varandra därför att man alltför väl kände till varandras fel och brister. Å andra sidan tog man vid giftermål i första hand hänsyn till praktiska omständigheter, förmögenhetsvillkor o d och det blev oftast så att fattiga gifte sig med fattiga och rika med rika. Vidare tog man hänsyn till var kontrahenternas åkrar lågo, så att man ej fick *fö lång dynndjveg* ”för långt att köra gödseln.” Det var alltid föräldrarna som styrde och ställde för barnen, räknade ut vilka som *passät jop* ”passade för varandra” med hänsyn till förmögenhet, ägornas läge o s v och därför blevo barnen fordom gifta i god tid *inå däm fing nå vit* ”innan de fingo något vett.” Senare har det blivit andra ordningar så att barnen själva fått bestämma över sitt öde i detta avseende och resultatet har blivit allt flera *gambälgåssär å gambälkullor* ”gossar och flickor som ej gifta sig.” Ibland hände det dock att kärleken spelade in till den grad att de gamlas uträkningar gingo om intet. Ett sådant fall inträffade för någon generation tillbaka i Hållgården i Kulåra.

Den första bebyggaren i Kulåra, Håll Mats Nilsson, som grundade Hållgården där, var barnlös och hade som fosterfolk halvbroderns son lilla Håll Mats och hans hustru Sol Margit. När Håll Mats dött vid 29 års ålder gifte Sol Margit om sig med Daniel Mats Mårtensson i Bengtsarvet som då även trädde i lilla Håll Mats ställe som fosterfolk. Ef-

Flintull Lars och Nisis Kisti på äldre dagar.

ter Sol Margits död gifte Daniel Mats om sig med Bos Kerstin Andersdotter. Och här börjar den ovan antydda händelsen. Danil Mats och Bos Kerstin voro också barnlösa och åtog sig Myr Kerstin Olsdotter, även kallad Nisis Kisti, som var brorsdotter till Bos Kerstin, i avsikt att med tiden få henne till ”fosterfolk.” I gården hade de vid denna tid en dräng, Bus Anders Matsson från Bengtsarvet även kallad Fisk-Anders. Husbondefolket hade av någon anledning räknat ut att *djyft iop* ”gifta ihop” drängen och Nisis Kisti och göra dem till fosterfolk.

Nisis Kisti blev emellertid kär i en annan pojke, Ryss Lars Larsson i Gruddbo även kallad Flintull Lass ”Flintull Lars” och var ej vidare förtjust i arrangemanget. Dagen kom dock oundvikligt då det unga paret skulle *djårå visst* ”göra visst” som det hette. Bus Anders var tillstädes, högtidsklädd, men Nisis Kisti hade smitit hem till Nisigården som var närmaste granngård. Hon hämtades dock under protester och tårar och ”göra visst” ceremonien skulle utföras.

Denna ceremoni tillgick av gammalt så att kontrahenterna togo varandra i hand. Vittnena togo också varandra i hand under det blivande paret händer och korsvis mot dessa. Under det att denna ställning intogs sjöngs en psalmvers varefter de bådars händer åtskildes genom ett handslag uppåt av vittnena, detta kallades att ”slå upp.” I stället för en psalmvers brukade man ibland sjunga en annan sång, t ex:

Man timbrar sig upp en bedrägelig bro
av trolösa kärlek och kärlekslös tro.
Man tycker sig komma i Abrahams sköt
men faller och tager en dödlig stöt.

(Uppptecknad efter Danil Nils Matsson-Skoglund i Bengtsarvet.)

Under tiden hade emellertid en god vän till Flintull Lars fått veta vad som var i görning och gick för att varsko honom. Han mötte honom på väg hem från skogen och sade: *pass di nu Lassä, anas ta däm bårt Nisis Kisti fö di* ”passa dig nu Lars, annars ta de bort Nisis Kerstin för dig.” Lars gick då direkt till Kulåra, men då han kom till Hållgården var där stängt. Då gick han till Håll Nils, som var närmaste granne, för att få hjälp. Då han knackade på öppnades dörren och Nisis Kisti kom som ett skott ut genom dörren och rakt i famnen på Lars. Fästmön var borta innan ceremonien hunnit utföras. Det blev stor uppståndelse men ingenting var att göra åt saken. Flintull Lars och Nisis Kisti flyttade till Flintullgården och gifte sig.

Fisk Anders tröstade sig också snart och gifte sig med Bus Kerstin. *Kisti så Kisti* ”Kerstin som Kerstin”, resonerade han. Han sade själv efteråt att han hade *beställa si je keling i umbors-vättum* ”beställt sig en hustru medan han hade vantarna på då han körde *umbor* ”torv.” Det blev nu Fisk Anders och Bus Kerstin som skulle bli fosterfolk i Hållgården. Det dröjde dock ej så länge förrän de måste flytta till Busgården i Bengtsarvet för att överta gården efter en broder till Fisk Anders som avlidit.

Nu voro Danil Mats och Bos Kerstin mogna att förlåta Nisis Kisti för att hon gifte sig med Flintull Lars och ta dem till fosterfolk. De flyttade från Flintullgården till Hållgården i Kulåra och antogo gårdsnamnet Håll men kallades lång tid för *Flintullfok*. Gamla Hållgården i Kulåra har sålunda på så vis kommit att tillhöra en helt annan släkt än den ursprungliga.

Håll Nils Matsson

1877—1959